

Krizsa Katalin – Karvaly Katalin

A MAGYAR NYELV GYÖKNYELV

Gyöknyelvészet azonban még nem létezik

A Czuczor-Fogarasi szótár hatalmas és kitűnő adatbázis, de a nyelvtudományi alapjai eredetileg sem lettek kidolgozva és azóta – 150 éve – sincsenek.

Bármely meglévő „hivatalos” nyelvészeti irányzatnak: az indoeurópai, azon belül a finnugor, de a generatív nyelvészetnek is csak annyi köze van a **történeti nyelvészethez**, mint az alkímiának a kémiahoz. S hogy az analógiánál maradjunk:

1. *Alkímiás ismeretek alapján sose fogsz „aranyat csinálni”.*

2. *Ahhoz, hogy fizikus/vegyész lehessél, nem szükséges sem elejétől végig áttanulmányoznod, sem az "alkímia egyetemén" diplomát szerezned.*

Hol lehet mégis nyelvészeti képzést, pontosabban "feljogosítást" szerezned ahhoz, hogy gyöknyelvészettel foglalkozzál? Sehol a világon.

S ha így van, ha az új tudományágat megalapozó nem-nyelvészt a nyelvész "szakember", anélkül, hogy az első mondatot elolvassná, "kocsmafilozófusnak" nevezi – hogyan jöhetett létre ez az új tudományág? Ki kell dolgozni és meg kell próbálni terjeszteni. Ezt tettem. S van esély rá, hogy el is fogadják? Az internet korában – valamivel több a semminél.

Minek csinál ilyesmit egy magánember? (Mert ezt csak egy mindenkitől független magánzó engedheti meg magának – hisz egy diplomás nyelvészt úgy rúgnának ki a munkahelyéről, hogy a lába se éri a földet.)

Minek csinál valaki egy 1000 oldalas összehasonlító gyökszótárt a legcsekélyebb remény nélkül, hogy egyáltalán szóba állnak vele? Önfeláldozásból, hazaszeretetből? S még a saját pénzéből ki is adja a munkáját – egy létminimumon élő... Mindez számárság. A magánkutatót nem az érzelmek vezérlik. Csak észrevett valamit, tűnődött rajta vagy 20-30 évet, majd kíváncsiságból kidolgozta a számára érdekes témát. S ami utána jön, a terjesztés képtelen feladata, de még az esetleges siker is – valójában már untatja. Azért megpróbálok...

A papagáj

A papagáj már 2 millió éve utánozza az emberi beszédet.

Melyik papagáj? Van egy csomó.

Hát amelyik beszél.

Nem minden fajtájuk beszél!

Amelyiknek olyan a gégeje, hogy utánozni tudja a beszédet.

Miért, az embernek milyen a gégeje?

Hát olyan, hogy ki tudja ejteni a beszédhangokat.

De a papagáj a kutyaugatást és a légiradót is tudja utánozni! (A légiradót akkor – itt Izraelben – ha a gazdája az istennek se figyel rá.) Pedig nincs is Broca terület a papagáj agyában: –).

Miért az embernek van?

Van. Az agykutatók szerint ez a jele az előemberi leleteken annak, hogy mióta tud már beszélni az ember.

Nem a gégejétől tud beszélni?

Persze, hogy attól, az agy csak azt irányítja neki, hogy miket mondjon.

Azt meg honnan látja a régész? 2 millió éves agyvelőt még egyet se találhattak.

Hát valami speciális kidudorodás van már az előemberi koponyák belső felszínén.

A papagáj agyának felszínén meg nincs?

Nincs. Azért nem "tudatos" a beszéde. Állítólag...

És a mai ember agyvelejében már megtalálták azt a tudatot?

Azt nem (s nem is fogják:-), csak azt találták meg, hogy milyen agyterületekről irányítja a különböző szerveit – beleértve a beszédszerveket is: gégét, szájberendezést, s a légzés ritmusát.

Tehát a gége!

2008-bn mgszlltk nndrvlgy ggjt (megszólaltatták a neandervölgyi gégejét). Ncsk, psztn msslhngzk lpjn mr mg lht rtni z mbr bszdt?

Meg bizony. S ma már tudjuk, hogy a neandervölgyi még nem volt képes a mai értelemben vett, artikulált beszédre. Jobbára csak mássalhangzókat ejtett ki. Rekonstruálták ugyan az *e* hangját

is – de azt is megállapították, hogy a magánhangzókat még sem variálni, sem hosszabban kitartani nem volt képes.

Érdekes, a szláv nyelvekre a mai napig jellemző a "kegyetlen" mássalhangzó torlódás...

A szerző – Krizsa Katalin – szerint az emberi beszédképesség (a jó gége) kialakulása az előemberi alfajok "vizimajom" korszakának (korszakainak?) köszönhető. Az úszó-vízben gázoló előember ugyanis a légzés akaratlagos befolyásolására kényszerült. S ettől alakult át: "lejjebb szállt" a gégeje.

Az emberi beszédképesség kialakulásának magyarázatára kiválóan alkalmas a 2-3 évtizedes "vizimajom" elmélet, azonban a tudomány berkeiben máig "vitatott kérdés". Értsd: nincs elfogadva. Ennek alternatívája a tudományos gondolkodásban az, hogy a gége átalakulása egy **hirtelen bekövetkező, véletlen mutációtól lehetett** – amire az égvilágon semmi bizonyíték nincs. Nem is lesz. Mert az, hogy "véletlen mutáció" – csak üres szavak. Ezzel szemben a tengervízzel elöntött hegyvölgyes környezet az előember **mindkét kulcsfontosságú leőhelyén megvolt**, így a szerző elfogadja a vizimajom elméletet:-).

Hol történhetett mindez? A Pannon-tenger által elárasztott Kárpát-medencében (10-6 millió éve), majd utána a Kelet-Afrikai árok szintén tenger betörés utáni hegy-völgyes térségében (2-3 millió éve). Szóba jöhetne még az Indonéz szigetvilág is... de ott nem találtak idevonatkozó leleteket.

S így mégsem biztos, hogy Afrikából származna az emberiség? Nemcsak, hogy nem biztos, nem is valószínű. Mert a barcelonai emberelőd (majom) 13 millió, s a Rudapithecus 10 millió éves. Mindkettő európai és mindkettő megelőz bármiféle emberelődnek számító leletet – úgy Afrikában, mint az egész világon.

Csak egy dolog biztos, és ez a tudományban is elfogadott: hogy a ma élő emberiség egyetlen faj. Akkor viszont csak egyetlen "kiindulás" lehetett. HOL? Jaj, hát erről én nem tehetek. Bocsánatot is kérek. Vagy talán túlteng a – nem, akkor még biztosan nem voltak "magyarok" – túlteng a kárpát-medencei Rudapithecus-öntudatom:-).

Konklúzió:

A fajspecifikus emberi beszéd egy közös GYÖK-NYELVBŐL alakult ki. Az emberi beszéd alappillérei a mássalhangzók – voltak és maradtak.

Ma is vannak gyöknyelvek? A gyöknyelvészet kezdeteit megalapozó szerző szerint minden emberi nyelv egy közös gyöknyelv leszármazottja.

Pontosítsunk tehát: ma is vannak még JÓL MEGTARTOTT, élő gyöknyelvek?

Igen. Ismert jelentős gyöknyelvek: magyar, héber, arab, szanszkrit, dravida. Holt gyöknyelvből nagyon sok volt... pl. az ugariti, a sumér, az etruszk. De azokat csak gyöknyelven beszélő nyelvészek tudnák helyesen megfejteni. S miért nem tették meg eddig? Mert ahhoz a gyöknyelvészetben, mint tudományosan elfogadott nyelvészeti ágazaton kívül (ami nem létezik), anyagi támogatást is kellett volna kapniuk. Nem kaptak. Vagyis a magyar kutatókat oda sem engedték.

A gyöknyelvészetről általában

A gyöknyelvészet az emberi nyelvek kialakulását az előemberi kortól – tehát minimum 3 millió évtől – napjainkig hivatott vizsgálni.

Az előember még csak a zöngétlen mássalhangzókat s artikulálatlan torokhangként rövid, "elkapott" a-á, e-é, i magánhangzókat volt képes ki-ejteni.

A gyöknyelvészet adatbázisa: a gyöknyelveknek – elsősorban – a mássalhangzói.

A gyöknyelvészet elvileg minden nyelv vizsgálatahoz szükséges volna, de a gyöknyelvek kutatásához nélkülözhetetlen.

A nyelvtudományok egyéb ágazatai nemcsak súlyos, dogmatikus tévedéseik miatt, hanem elsősorban azért nem alkalmasak erre, mert a vizsgálataikat a legutóbbi párezer évre korlátozzák. S még ennyit se vesznek komolyan. Pl. még a 3-4 ezer éves, precízen kiolvasható és tökéletesen érthető héber Ószövetség **fonetikáját** és **morfológiáját** sem tekintik a nyelvészeti kutatások alapjának!

Ehelyett mondvacsinált nyelvcsaládok "őshazáiról" álmodoznak és a valóban létező hangváltozások liánjait az emberiség legeslegutolsó népvándorlási korszakának nyelvi dzsungeléből próbálják előhuzigálni. Abból a korszakból, amikor a népek és a nyelvek nem először, hanem már **huszadszor** keveredtek össze-vissza egymással. Abból a késői korszakból, amiből még akkor sem lehetne kibogozni a nyelvcsaládok fejlődésének irányát, ha legalább azt tudnák, hogy hol is tartózkodtak e nyelvek használói?

A mai nyelvészek grafomániás precizitással, homokszemenként írják le a beszédhangok képzésének helyét és módját a beszédszervekben. Ezeket gondosan listázzák, s kódokat adnak nekik a számítógépben – de minek? Hisz az eredményeiket kizárólag olyan késői korszakokra akarják alkalmazni, amikor már az egész emberiség képes volt kiejteni az összes mai beszédhangot. Mert az, hogy azóta sem minden nyelv használ minden hangot, már réges-rég nem a beszédszervek alkalmazatlanságán múlik, hanem csak a megszokáson.

A hangváltozások terjedésének *irányaival* csak abban a korban van értelme foglalkozni, amikor egy a bizonyos beszédhang éppen megjelent... s persze azt is tudni kellene, hogy hol is kezdték azt a hangot használni? Csakhogy még a legutolsó mássalhangzó, a **z** is bizonyítottan megvolt már 5000 évvel ezelőtt.

A gyöknyelvészet felismeri, hogy az emberi beszédhangok eredete a természeti hanghatások utánzása. Azt állítja, hogy az ős-mássalhangzók az emberi környezetben lejátszódó természeti "film-jelentek" genetikusan kódolt emléknymai. A nyelv tehát ugyanúgy "evolúciós termék", mint az élő szervezet maga.

(Megjegyzés: az evolúció darwini felfogása ugyan már meghaladott – s helyét egy másféle, "fraktális evolúció" fogja felváltani – de az élővilág fejlődését ebben az értelemben is evolúciós folyamatnak tekintjük.)

A gyöknyelvészet felderíti, hogy az ú.n. "hangváltozások" oka az ősi hangkészlet újabb beszédhangokkal való bővülése majd ezek földrajzi elterjedése.

A hangváltozások főszereplői: b/v, d, f, g, k, s/sz, m, r, z/zs. A terjedés irányának meghatározásához az első dolog az volna, hogy felderítsük, hol is jelentek meg az újabb beszédhangok? (Azok, amelyek már nem tartoznak a több millió éves *őshangzók* közé.) Megjegyzés: bár európai nyelvekben újnak tűnnek, a **c** (tsz) és a **cs** (ts) valójában ősi, összetett hangok, s csak a külön betűvel való jelölésük újkori.

A gyöknyelvészet felderíti, hogy az emberi beszéd két fázisban alakult ki: az északi alfaj artikulálatlan, "neandertes típusú" beszédét a déli (afrikai) alfajjal való, minimum 200.000 év óta folyó keveredés finomította a mai értelemben vett be-

széddé. A két alfaj genetikai keveredésének eredménye a jó beszédképesség átörökítése volt, ami a "jobb gége" és a lapos arcberendezés elterjedését jelenti.

E keveredésnek volt köszönhető a sokféle magánhangzó birtokbavétele, vagyis korlátlan használata, amitől az "északiak" mássalhangzó torlódásai rendre szétnyíltak. (Ez a folyamat azonban a szláv nyelvekben csak részben következett be.) Továbbá a déli alfaj hozta fel Afrikából a változékony hangpárosokat: biztosan a **b/v-t** és a **p/f-et**, de valószínű, hogy a **k/ch-t** is.

Az indoeurópai nyelvészet kutatásainak párezer éves távlatában mindebből semmit nem lehet megérteni.

A *késői kárpát nyelv* héberes és a magyarféle szekciójának "történelme" kb. az Özönvíz előttig közös volt. Mit értünk ez alatt? Az (utolsó) Özönvíz felszáradása után a Közel-Kelet kereskedelmi és népvándorlási csomóponttá vált. Így a már "elsémiesedett kárpát nyelv" e nyelvi kavalkád centrumába került. (Nem, nem tudok az "elsémiesedett kárpát nyelv" kifejezés helyett jobbat, vagy konkrét népneveket említeni – s aki valamennyire ismeri az ókori történelmet, azt is tudja, hogy miért.) Ez sem tudta azonban lényegesen eltorzítani még a "déli kárpát nyelvet" sem, mert az eredeti gyökvázak mindmáig fennmaradtak.

És a magyar? Arra ne hatottak volna az utolsó pár ezer év (a hunokra gondolok) ázsiai népvándorlásai, hódításai? Fordítva történt. Az Óvilág (Eurázsia) nyelveinek alaprége szintén a késői kárpát nyelv volt, s arra rakódtak rá a Kínáig, Szibériáig s onnan Észak-Amerikáig terjedő "magyarféle" nyelvek. A ragozó gyöknyelvek azonban végképp "betonszilárdak", amelyek öntörvényű fejlődését semmi nem volt képes jelentősen befolyásolni. Azóta sem.

S az előindiai szanszkrit és dravida ragozó gyöknyelvek hogyan alakultak ki? Rájuk mindkét irányból hatottak a nyelvi változások: előbb az ázsiai s csak utána a közel-keleti hatások – de a közben már kialakult "magyaros" ragozás ezeket is megszilárdította.

Honnan lehet azt tudni, hogy

1. a **p** egyike a legősibb beszédhangoknak, amit még az emlősállatok nagy része is használ, de változó párja, az **f** már nem az,

2. hogy a *v* is megvolt már az "északi" régiókban, és pedig a mindmáig változékony *o/u/v* triász tagjaként – tehát a *v/b* változó hanggal egy második *v-t* is kaptunk – "délről",

3. hogy a *k* is megvolt a kárpátnyelvben, tehát a *k/ch* változó hang megjelenése egy második *k-t* jelentett.

Mindezekre bizony már réges-rég rá lehetett volna jönni. Honnan? Például a héber nyelv hangtanából. S biztos vagyok benne, hogy akár a sumér nyelvből is, persze csak akkor, ha rendszeren ki tudnák olvasni és megfejteni végre.

A gyöknyelvészet a jól megtartott gyöknyelvek *ősgyökei*t, azok genetikusan kódolt értelmével együtt, többszázezer éve változatlanak tekinti.

Az emberi beszéd összavai tizen-valahány őshangzóból megszólaltatott egytagú indulatszavak és "igeszerűek" voltak. Az őshangzók azonban nemcsak a zöngétlen mássalhangzók voltak, hanem torokmagánhangzók is lehetek. Ezek a torokhangok egyes *zöngés mássalhangzók* (pl. az *n, r*) *elődeinek tekinthetők*.

A gyöknyelvészet alapvetően összehasonlító nyelvtudományi ágazat, amelynek műveléséhez legalább két gyöknyelv alapos ismerete szükséges. A gyöknyelvészet a mondattannal már nem foglalkozik.

A gyöknyelvészet a beszédhangok kialakulását az előemberi kortól kb. az (utolsó) Özönvíz koráig követi. Azt állítja, hogy az emberi beszédhangok (az *ö* és *ü* kivételével, amelyek csak később) *az északi és déli alfaj keveredésének elsődleges gócaiban* már 8-10.000 évvel ezelőtt is használatban voltak. S onnan terjedtek szét később, a történelmi időkben, a távolélő populációk nyelveibe.

A GYÖKNYELVÉSZET ALAPJAI

A gyöknyelv

1. **Felismerés:** gyöknyelv az, amely szókinccsének jelentős része értelmileg összefüggő szóbokrokból áll. S a gyökszavak elvont értelmét a szóbokor minden tagja hordozza.

Mi a *szóbokor*? Egy példát hozunk fel rá: Az RN *gyök* ra/án *gyökszavából* képzett szóbokor: ránc, rándul, rándít, randalíroz, rang, ráng, rángat, ránt, rántotta, stb. Bár az ra/án gyökszó önmagában már

nem létezik, vagyis "rejtett", az értelme könnyen belátható: *meg-, felrántás*.

2. Közelítünk a gyöknyelv definíciójához:

Az egyfajú emberiség eredeti nyelve (mint bármely állatfaj kommunikációs eszköztára) egy fajspecifikus ős-protonyelv volt. A világ nyelvei mind ennek a leszármazottai. Ez a protonyelv – már a kezdetektől gyöknyelv volt.

Gyöknyelvnek azonban ma már csak az ún. "jól megtartott" gyöknyelveket nevezünk – azokat, amelyek szókinccse a mai napig megőrizte az ősnyelvi szerkezetet. Azokat a nyelveket viszont, amelyek ezt a szerkezetet nagyrészt elvesztették – habár töredékes szóbokrok ezekben is fellelhetők – nem nevezünk gyöknyelveknek.

A gyöknyelv definíció tehát az első, az épségben maradó fokozatot jelenti a nyelvek ranglistáján. A gyöknyelvekre igen nagy stabilitás jellemző, vagyis az, hogy a szókinccsük zöme évezredekken keresztül sem változik. Ennek az az oka, hogy egyetlen gyök (alapértelem) megváltozása akár száz fogalom megváltozását rántaná magával – ami a gyöknyelv összeomlását eredményezné.

A gyöknyelvek "leromlására", az emberiség fennállása óta, csak extrém körülmények (katasztrófák, tömeges pusztulás, töredék populációk menekülése, az életkörülmények drasztikus megváltozása) esetén kerülhetett sor.

A "jól megtartott" gyöknyelv használója a beszéd-tanuláskor – a genetikusan beírt, veleszületett gyökrendszer "visszaigazolása" révén – kompakt világrálátást szerez. S ebben az értelemben az egész további életében mentális előnyt élvez. Mire gondolkodok? A leghétköznapibb találékonyságtól egészen a legsikeresebb: a magyar, a héber és (az ó- és középkorban) arab *származású* alkotó elmék "aránytalanul nagy" számára...

Egy hétköznapi példa: az édesapám (nyelvészeti ismeretek nélkül) már gyermekkoromban elmagyarázta, hogy a KR, az tulajdonképpen *kör* s a kar, kár, ker, kér, kir, kor, kur szintén "körözéssel kapcsolatos dolgok".

Az életem derekán vándoroltam ki Izraelbe. Bár akkor még én sem foglalkoztam nyelvészettel, megemlítettem neki, hogy héberül az "or" *fényt* is meg *bórt* is jelent. Valami köze lehet egymáshoz e két fogalomnak, vélekedtem, de mi? Apám kapásból válaszolt a telefonba: Persze, hogy van közük.

A szőrös emlősök egyetlen csupasz testrésze (bőre) az orr. S egy egészséges állatnak mindig fénylik az orra. (*Fénylik: mit csinál?: or-or: orr*).

Pedig apám egy szót sem tudott héberül. Öntudatlanul tett összehasonlítást a két nyelv szavai között! – s még észre sem vette. Erre én is csak húsz évvel később gondoltam, amikor visszaemlékeztem erre a beszélgetésre.

Gyök és gyökszó

Első közelítésben a gyök a **gyökszavak** közös, egy vagy két mássalhangzóból álló "váza", amely általában közös értelmet is hordoz.

Miért csak a magánhangzóitól megfosztott gyököt tekintjük információ hordozónak? Azért, mert a korai előember "rosszabb" gégeszerkezete folytán lényegében csak (zöngétlen) mássalhangzókat volt képes kiejteni. Így az emberi faj környezetismerete, a genetikusan kódolt alapfogalmaink a mássalhangzókra épültek rá. S épülnek rá a mai napig.

Mivel a gyök, **definíció szerint**, nem tartalmaz magánhangzót, azokat csak akkor jelöljük egy általános X betűvel, ha a gyökszó magánhangzóval kezdődik. (Pl: az XT gyökszavai: át, ét(étel), öt, óta, őt, út, utó, üt. Az RT gyökszavai: rét, rőt, rút, ruta(fa). Alább látni fogjuk, hogy mégsem kizárólagos jelentéshordozók a mássalhangzók. Továbbra is igaz marad azonban, hogy a gyöknyelvészeti alapját a mássalhangzók képezik.

Más gyöknyelvek – például a héber – praktikus okokból a 3, illetve, gyökisméltódás esetén, a 4 mássalhangzóból álló gyökvázat is gyöknek neveznek. (Példák: a héber BLT gyökszavai: balát, balut, baluta, blita, bolet) a közös jelentésük: **feltűnik**. Magyarul ugyan nem értjük már...pl. a Balaton:-). Egy másik, egy önisméltó gyök, a PRPR: pirper, pirpur, parpár (pörög).

A praktikus ok az, hogy a héber (de csak az újkortól), a különböző igemódok képzésére használja a magánhangzók szóbeljei variálását (a flektálást). Mivel ez nemcsak az egy, hanem a két (három) szótagúakra is érvényes, ezért célszerű nekik a 3 (kivételesen 4) mássalhangzóból álló vázakat is gyöknek tekinteni.

Ezzel szemben a magyar nyelv, amely eredetileg szintén flektált, az egyszótagúak hajlítgatása után már ragozni kezdett, s a hajlítgatást általában megszüntette. (Példa: a magyar SzL gyökszavai: szál,

szel, szél, széle, szil(fa), szól, szül, szülő.) A magyar gyök ősi értelme: **a szélhez hasonlóan tesz**. Ez az értelem a gyökszavakban már differenciálódik: száraz, vág, szé-l, körbekerít, felmagasodik, "beszél", eltávolít.

A magyar nyelv tehát csak az ősi értelem differenciálására használta a flektálást, aminek nyelvtani funkciója itt nincs. Helyenként ugyan a kéttagúak flektálására is találunk példát: fireg-farag, ferge(teg), féreg, forog, fürge – de a kétszótagúak flektálása a magyarban már nem is vált általánossá.

A fentiek miatt a magyar gyököt csak 1 vagy 2 mássalhangzóra definiáljuk, többre nem. **S amennyiben a gyöknyelvek összehasonlítása a cél**, a többi nyelvben is mindig **a magyarhoz, hasonló módon kell értelmeznünk a gyököt**.

Megjegyzés: mindkét nyelvben létezik néhány mássalhangzót nem tartalmazó gyökszó is. A magyarban: **a, ő, -e?** és indulatszavak: **a! e! ó! ú!**

Gyökszármazék

A magyar szó általában az első gyökének származéka, de az igeekötőket előbb le kell választani az elejéről. Példa: az "egres" az XG gyök származéka. Az XG gyökszavai: ág, ég(bolt), ég(tűz), iga, ige. Az ősi értelem: **kört ír le**. A differenciált értelem: körben leng, kerek ég, körbeterjed, befog, rákötöz. Menjünk tovább: eg-er: begyűjtött. Eg-r-es: köralakú és tartalma van. "Begyűjtő" értelmű még: agár, egér, Eger (vára), éger, ígér, ugor.

Zavarba ejtő példákat is találunk. Mi az első gyöke annak a szónak, hogy **elmehetsz!?** Látjuk, hogy "betolakodott" a feltételes rag – de még így se stimmel... Mert az első gyök nem M, hanem MN: men, mén – s az **n** kiesett. A szó eredeti alakja tehát: "elmen-hetsz".

A "szabályos hangmegfelelések" dogmája

Az indoeurópai (és finnugor) nyelvészet szerint a közös nyelvcsaládba tartozás fontos bizonyítékai az ún. szabályos hangmegfelelések.

A finnugor nyelvészet "legbotrányosabb" állítása az, hogy a finn **p** hangok a magyarban **f**-re változtak. Mivel a finnben egyáltalán nincs **f** soha nem is volt (mellesleg **c, b, g, z** sincs, és szóeleji **d** sem), – a magyarban pedig mindez megvan – alapvető tévedés azon elmélkedni, hogy mi válto-

zott a magyarban a finnhez képest – mert semmi. A finn írásbeliség mindössze 400 éves. S annyit még a hivatalos nyelvészet is elismer, hogy a magyar írásbeliség *legkevesebb* 1000 éves. A magyar szavak mássalhangzói azonban ezer év óta sem változnak. Mitől változtak volna meg korábban?

Az eurázsiai protonyelv (amit a szerzők "korai kárpátnyelvnek" neveznek) valóban nem tartalmazott zöngéseket, s a zöngétlenek közül az *f* hangot sem. A gyöknyelvészet általam kidolgozott elmélete szerint az "északi" populációk jelentős része, a jégkorszakok ritmusában, ismételten délebbre vándorolt. Mindig maradtak azonban a hideghez már eléggé alkalmazkodott (a nagyvadász) közösségek is, amelyek nem érezték szükségesnek a levándorlást. (Ezek utódai például a finnek.) Olyanok is voltak, akik délebbre vándoroltak ugyan, de a Földközi-tenger térségéig (ezidőtájt) nem jutottak le. Ezek utódai a mai szlávok.

Az afrikai Sapiens legkevesebb 200.000 (a szerző szerint sokkal több) évvel ezelőtt kezdett felérkezni, s ezt a Közel-Kelet térségében még száraz lábbal is megtehetette. Itt találkozott és keveredett a kárpátember a déli alfaj felérkező hullámaival. Itt öröklődött át a déliek "jobb gégeje" s a laposabb arcberendezés – vagyis mindazok a szervi változások, amelyek az artikulált beszédképesség feltételei. A kárpátember torlódó mássalhangzói rendre szétnyíltak és használatba került a két új mássalhangzó (*b* és *f*) is.

Az interglaciálisok (felmelegedések) elején a kárpátember tömegesen vándorolt vissza európai őshazájába. A Közel-Kelet azonban már az eltávozóknélkül is egyre jobban túlnépesedett. A meleghez szokott s részben már az európai alfajjal is összekeveredett populációk áradatát a hatalmas ázsiai kontinens (melegebb tájai) korlátlanul fogadták be.

Bizony, e két emberi alfaj már a két fajra válás küszöbén lehetett, de mégsem... Azt, hogy a két külön fajjává válás már meg is kezdődött, nemcsak a *késői* (figyelem! csak a "modern") Neandervölgyi kihalása bizonyítja, hanem az is, hogy napjainkban is vannak egészségi ok nélkül is meddő házasságok.

A genetikai és nyelvi változásokat tehát a visszavándorlók csak a mérsékelt övezet határáig vitték magukkal. Ők a zord északon, ha odakerültek, már nem tudtak fennmaradni. Az előnyös geneti-

kai változások s vele az artikulált beszédképesség azonban, ha lassan is, végül az egész földön elterjedt.

A képesség igen, de a szlávok mássalhangzó torlódásai mégsem nyíltak szét teljesen – a mai napig. A képesség igen, de az ú.n. finnugor (a magyaron kívüli) népek mégsem vették át soha a két "déli" mássalhangzót (*f*, *b*). A finnek még a valószínűleg Európában kialakult *c*, *d*, *g*, *sz*, *z* beszédhangokat sem.

Ha a genetikai keveredés végül az egész emberi fajnál megtörtént (s ez biztos, hiszen ma már a legészakibb népek is képesek kiejteni az idegenből átvett szavak összes beszédhangját), miért nem épültek bele minden nyelvbe az újabb hangok? Azért nem, mert az ő számukra már későn érkezett a "jó beszédképesség". Későn, mert már kiteljesedett a nyelvhasználatuk. S egy gyöknyelv lényegében *nem is képes* változni... hisz akár egyetlen gyök megváltozása is, mint már említettük, több száz fogalom elhomályosodását, vagyis a nyelv összeomlását eredményezné.

Ha így van, miért változnak manapság, szinte évszázadonként, akár az érthetelenségig a nyelvek? Bocsánat, ez nem igaz. Ez csak az ú.n. indoeurópai (pidgin) nyelvekre, de még azoknak is csak az "újlatin" szektorára érvényes. Ezek azért változnak, mert annyira új keveréknyelvek, hogy nem volt még idejük egyensúlyba jutni.

Az a dogma tehát, hogy "a nyelvek folyton változnak" csak az ú.n. indoeurópai nyelvészet dogmája. A nem újlatin nyelvűeknek pedig, akik még közel állnak a gyöknyelvekhez (elsősorban a szlávféltre gondolok) legfőbb ideje volna, hogy fellázadjanak és megtagadják az indoeurópai nyelvekhez való hozzásorolást. Még szerencse, hogy a magyar nyelv beolvasztása egyáltalán nem volt fontos az indoeurópai... érdekeknek. Mert a magyar akadémia még abba is beleegyezett volna.

Az ú.n. "jövevényszavak" dogmája a magyar nyelvben

A hivatalos magyar nyelvtudomány másik botránya az, hogy a magyar szavak túlnyomó részét a szláv, török, görög, latin, sőt német, francia, stb. jövevényszavak kategóriájába sorolja. S erre nincs bocsánat: tősgyökeres magyar szavak ezreit hamisították meg.

Mert a *szláv*, *török* és *görög* nyelvek a magyarhoz

hasznos sikerrel volnának (lesznek) rokoníthatók a jól megtartott élő gyöknyelvekkel: héberrel, arabbal, szanszkrittal és dravidával. Továbbá a kihalt és mindmáig csak az indoeurópai nyelvészet által megfejteni *vél*t sumér nyelvvel is biztos, hogy rokoníthatók.

S mindezt már évtizedekkel, sőt évszázadokkal a 2008-2011 években körvonalazott gyöknyelvésztünk előtt is *nagyon sokan* tudták.

Hogyan lehet tisztességes (= tudományos) módon megállapítani, hogy melyik nyelvből hová érkeztek jövevényszavak?

1. Először be kell határolni azt az időszakot, amikor a feltételezett jövevényszó az új nyelvbe érkezhetett. S ha fogalmunk sincs, hogy mikor érkezhetett, akkor nincs miről tárgyalni.

2. A behatárolt időszakban a két nép tartózkodási helyének ismertnek és bizonyítottnak kell lennie. S ha csak az egyik ismeretlen, a jövevényszó "megállapítása" – csalás.

3. A behatárolt időszakban ismertnek és bizonyítottnak kell lennie, hogy a két nép milyen életkörülmények között élt és mivel foglalkozott. Ha ez csak az egyiknél ismeretlen, a jövevényszó "megállapítása" – csalás.

S ahol a fenti kritériumok nélkül már megállapításra kerültek (hamis) jövevényszavak, tudnunk kell, hogy annak mindig politikai oka volt. A cél ilyenkor az, hogy az ismeretlen (vagy eltagadott) történelmi adatok helyett az "irányítható" nyelvészet segítségével kreáljanak a politikai érdekeknek megfelelő áltörténelmet. Például, amikor tömegesen szláv jövevényszavakat állapítottak meg a magyarban, akkor ezzel bizonyítékot kreáltak arra, hogy a Kárpát-medencében a szlávok már korábban éltek, mint a magyarok.

A szláv "jövevényszavak" tömeges megállapításának politikai célja annak a bizonygatása, hogy a magyarság... (beleértve az avar, hun, szarmata, úz, jász stb. törzseket, akik szintén magyarok voltak)

Héber szó

Biká = széttépte

Sor = bika

Gobel = dagaszt

baru, bríja = teremtmény

oker = kitépi, akará = terméketlen

tole = ráakaszt

uszá = előkészített

...hogy a magyarság, az úgynevezett honfoglalást megelőző időkben még nem élhetett a Kárpát-medencében. Pedig a "honfoglalók" valószínűleg csak egy visszatérő csoport lehettek...

Ha azt állítják, hogy a mezőgazdasággal, állattenyésztéssel kapcsolatos szavakat a törökből vettük át, akkor (az indoeurópai nyelvészet szerint) ez annak a bizonyítéka, hogy a törökök előbb folytattak "kulturált" életmódot, mint a magyarok. S ha nem is tudjuk, hogy éltek-e ugyanott magyarok, ahol a törökök? Tegyük fel, hogy (ott is) éltek. Mikor?

Mindez azonban nem érdekli a nyelvészeket. Nem is az a cél, hogy ezt valaha is megtudjuk. Csak az, hogy továbbra is "primitív" népnek tarthassák a magyarokat – s mivel már az iskolákban is ezt tanítják – hogy a magyarok önmagukat is primitívebbnek tartsák, mint a környező "európai" népeket.

A mezőgazdasággal kapcsolatos magyar szavak a töröknél jobb egybecsengéssel és tömegesebben rokoníthatók – honnan? – a 3-4 ezer éves héber nyelvből. S ennek egyáltalán nem az a magyarázata, mintha a magyarok a héberektől tanulták volna a mezőgazdálkodást.

Hanem az, hogy a török, magyar, de *még a héber nyelv is* egy sokkal korábbi, talán még az utolsó Özönvíz előtti pre-Suméria *gyöknyelvéből* vehette át a mezőgazdasági fogalmakat. S ehhez egyáltalán nem is kellett szomszédságban élni az előbb felsorolt népeknek: mert a gyöknyelvek egy és kétszótagú alapfogalmai még tízezer év alatt sem változnak meg.

Példa: Wikipedia: "A hízóba fogott szarvasmarha nemre való tekintet nélkül *sore* vagy *göböly* – az igavonó neve: *tulok*. A *borjú*, *bika*, *üsző*, *ökör* honfoglalás előtti török eredetű szavak."

Ezzel szemben (lásd Krizsa Katalin, Karvaly Katalin: "Hun gár ha hungár? – Hol lakott a táborlakó?" című összehasonlító gyökszótárunk 417. oldalán):

Magyar szó

bika

sore

göböly

borjú

ökör

tulok (szarva van)

üsző (a még nem ellett szarvasmarha)

S mivel a törökféle népek csak néhány ezer éve ismeretesek, ezek a szavak azonban héberben és a magyarban is rendre megvannak, világos, hogy az eredetük nem török, hanem a kárpátnyelv.

A magyar folyó-, helység-, táj-, személynevek, növény-, és állatnevek olyan tömege rokonítható héber szavakhoz, hogy az elsémiesedett magyar ajkú népeknek (akik immár mezőgazdasággal és fém-művészetrel is foglalkoztak) még az időszámítás utáni évszázadokban is a Kárpát-medencében kellett élniük.

Ezek a népek (valójában csak törzsek) azonban még a zsidó vallásalapítást megelőző évezredekben távolodtak el Mezopotámia / a Kaukázus térségéből, de a Kárpát-medencébe csak sokkal később érkeztek *vissza*. Vagyis az avarok (avarhunok, szarmaták, úzok, jászok, stb.:-) a 3-4 ezer éves zsidó vallásról még semmit nem tudhattak. S a Kárpát-medencét belakó avarok valóban fejlett mezőgazdasággal rendelkeztek. Halászattal, állattartással, kereskedelemmel, művészi fémmegmunkálással egyaránt foglalkoztak. A zsidó vallást nem ismerték, de mezopotámiai hitvilágot (s annak elődjét, a kárpát-magyar természeti ősvallást) – sőt a vándorútjaikon már az ókeresztény vallást is felszedhették.

Kik voltak tehát a Kárpát-medence időszámítás körüli "újmagyarjai"? Az avarok. A héber *avar* = az elmúlt, átmenő, átköltöző, folyón átkelő jelentésű szó a magyar *avar* (lehullott lomb) szinonimája. Az avarok és a többi, az i.sz. kezdetén bevándorló népek olyan, elsémiesedett nyelvű, de a helyben lakókkal még egymás nyelvét megértő népek lehettek, akiket sem a kárpát-medencei *magyar őslakók*, sem a világ más tájairól visszaérkező "magyarféle" törzsek nem éreztek igazán idegennek. S a köznép nem sokat törődött a Kárpát-medencében zajló újabb és újabb háborúskodásokkal, hatalom átvételekkel. A rokonnyelvűek hamar megértették egymást – a közös eredetű töredéknépek probléma mentesen olvadtak egybe.

Hát még a magyar rovásírás! Bizony az a megszólalásig hasonlít a többi rovásírás jeleihez: az óhéber betűkhöz, s még az egyiptomi demotikus íráshoz is. Hogy mindezek fordított írásirányáról, s a magánhangzó illeszkedésről már ne is beszéljünk.

A magyar gyökök és a héber "leánygyökök" (gyökváltozatok)

Vegyük példának a két héber V_1T_2 és V_2/BT gyök esetét. E kettőnek összesen 7 leszármazottja, "leánygyöke" van. Elemzésükből kiderül, hogy a mai héber az idők folyamán legalább 5 különböző nyelvi réteget szedett fel. A magyarban azonban, amely sem a kétféle (eredetű) *v* hangot sem a két különböző *t*-t nem különbözteti meg – s ma már torokhangokat sem használ – természetesen csak két gyököt fogunk találni: a VT és a BT -t.

Soroljuk fel a két héber gyök: V_1T_2 és V_2/BT "leánygyökeit":

V_1T_2 , BT_1 , BT_2 , BX_1T_1 , BX_1T_2 , BT_1X_2 , BT_2X_1 .

Ezekből a magyarral is rokonítható *értelmű* gyökök száma 5.

Az X_1 bármilyen torokmagánhangzó – az X_2 bármilyen lágy magánhangzó.

Ha a gyököt, mint korábban láthattuk, pusztán mássalhangzó vázként definiáljuk, a héber gyökökre miért foglaljuk bele az "általános" (bármilyen) magánhangzót is? S ha igen, akkor miért nem teszünk ugyanígy a magyarban is?

Kezdjük azzal, hogy a mai magyarban már nincsenek meg (lelányultak) a torokmagánhangzók. Az általános lágy magánhangzót azonban – a magánhangzóval kezdődő gyökszavaknál – a magyarban is figyelembe vesszük. S ugyanolyan értelemben, mint a héberben. Pl. a magyar XT gyök gyökszavai: át, ét (étkezés), it- (ital) ót- (óttá, óvta), öt, út, üt. Mi tehát az X ?: á, é, i, ó, ö, ú, ü.

Csakhogy a héberben a gyökváz belsejében és a végén is találhatunk általános magánhangzót. Ennek a magyarázata azonban már a gyöknyelvészeti mélyebb rétegeit érinti, amitől e rövid ismertetőben eltekintünk. Mégis – egészen röviden: ez a jelenség két okra vezethető vissza:

1. a mássalhangzónak tekintett hangok egy része a korai kárpátnyelvben még csak torokhang (morgásféle) volt (pl. az *r* és *n*). A héber ezeknek emlékét is őrzi.

2. a héber nyelv a kárpátnyelvtől eltérő értelmű, "déli" gyököket is használ.

Ebben a rövid ismertetőben még egy, a szavak rokonításánál is meggyőzőbb jelenségre mutatunk rá. Meggyőzőbb abban az értelemben, hogy a hé-

ber és a magyar (s feltehetően az összes gyöknyelv) csakis egyetlen protonyelv leszármazottja lehet.

A könyvünk táblázataiban számtalan késsel írt

"szótag-fordított" (gyökfordított) szót találunk. A gyökfordítással ugyanis gyakran kapunk egy mást, hasonló értelmű *héber*, vagy (régiesen hangzó, de ma is érthető) *magyar* szót.

Példák gyökfordított "héber-magyar" szavakra:

t'fucá = szétszórás, terjesztés (c = tsz) – magyarul: futasz-at,

tafúah = felfújt – fú-ható,

deren = kukac – ránd(uló), ronda,

brám = ámbár,

bóreg = csavar – be-rág (-ja magát), de ezt már csak beszorult csavarra értjük.

Igyekeztem ismeretterjesztő stílusban összefoglalni a gyöknyelvészet eddig feltárt alapjait. Bár a módszertant a gyökszótárban is ismertettem, a tekintélyes szótáranyag köztes szövegrészei szétesőek, nem alkalmasak az alapok ismertetésére. Tehát erről külön könyvet kell írunk.

A közeli jövőben a következő: a magyar-orosz

gyökszótárt tervezzük elkészíteni. Az orosz ugyan már nem, csak a magyar "jól megtartott gyöknyelv", de a szláv nyelvek mássalhangzó torlódásai (ősisége) folytán az érdeklődésünk középpontjába került. Ezzel biztosan sok olyan tapasztalatra is szert fogunk tenni, ami a magyar-héber összehasonlításokból nem derült ki.

----- * * * -----

Az Oltárkő barlang Erdélyben (Internet)